

Велизар НЕДОВИЋ

КЊИГА О ЛЕПОТИ И ДРЕВНОСТИ КИНЕСКЕ КАЛИГРАФИЈЕ

Ненад Бургић, КИНЕСКА КАЛИГРАФИЈА, 1988; издавачи — „Научна књига“ из Београда и „Слово“ из Краљева

У оквиру наше радозналости за токове културног живота, уочавамо неке нове појаве, пре свега у одзивима културној и уметничкој традицији, по томе не баш на великом гласу нашега прада. Овај географски и историјски простор учинио је многе друге секторе друштвеног развоја више изазовним и значајним, због чега ћемо још причекати на савремене галерије, оркестре, информатичка и комуникатолошка студија и лабораторије, богатство и пуноћу културног програма и доживљаја. Скоро је сувишно процењивати да ли ми, и колико, само следимо и пратимо, наступамо иза других прадова оваквих урбанистичких, социјалних па и културних пропорција и обележја. Веома је значајно да се стотинак хиљада спановника, међу којима једна четвртина младих, среће, макар и с времена на време, са појавом која значи културни и уметнички изазов. Потпуност културне панораме Краљева последњих година допунило је „СЛОВО“, потврђујући својим програмима и својим радом да наша средина савлађује и онај домен израза и сазнања о свету када је у стању не само да прати глас других средина, то што људи на другим местима знају и кажу о свету, да га разумеју, већ и да стварају језиком, техником, стилем, методом науке и уметности.

Издавачка делатност „СЛОВА“ показује још једну степену, виши ниво културног, истовремено и привредног и цивилизацијског успона нашег града. Ова организација остварује делатни контакт са ствараоцима из разних области пружајући им могућност да се делом, сазнањем, књигом, сликом, уметношћу уопште, обрате ширем саставу својих суграђана. То наше место више чини савременим градом, средином у којој се не комуницира само на састанку, на послу, на улици, већ и у културном и уметничком медију, провереним токовима општења међу људима — књигом, изложбом, концертном, стваралачком инспирацијом уопште.

У нашем граду већ се јављају аутентична дела која обухватају понешто од традиције нашег народа и ове савремености. Данас, управо у овој години, „СЛОВО“ је објавило (заједно са Научном књигом из Београда), рад чији је предмет једна далека, како историјски тако и просторно, култура, из пера нашег суграђанина, Ненада Бургића. Не тако давно изашао је из учионица наших школа у Краљеву, отишао из нашег града, надахнут рано његовим инспирацијама, у свет, чак веома далек и временаш, враћајући нам из тог света своју мисао, стваралачки дух, аналитичку по презентацији и хеуристичку по нарави, визврну једног историјски далеког а по вредностима до данас истрајалог и актуелног поднебља.

Бургић је припремио за нашег читаоца једну изузетно велику и трајну поруку, оличену у стваралачком набоју многих генерација Ки-

неза, набоју који је текао кроз странпутице и колотечину четрдесет векова, са правим значењем историјског и свељудског напора у стварању једне оновремене цивилизације и једне велике културе на далеком истоку. „Кинеска калиграфија“, презентација нашег Бургића, која улази већ у библиотеке наших домова, један је миленијумски дијалог знања и незнања, несавршености и савршенства, заостајања и развоја глас једне велике културе са једног широког цивилизацијског простора, код једног народа који је вековним напорима умео да отвори свој дар и стварлачки геније за боље, да источи из генерација својих стваралаца силе напретка и просперитета.

Снагом своје радозналости, од древних времена до савремене Кине, народ тамо није заустављао истраживачки дијалог тамошњег човека и природе, његово трагање за смислом. Калиграфија је, као један од облика стваралаштва који је инструментима тако евидентно конкретности као што су четкица, плочица, туш техником остављања и повлачења трага, дакле линијом и потезом, уобличавањем у одређене изражајне и значењске форме, омогућила човеку да се испољи, да своју сазнајну, уметничку и изнад свега стваралачку машту и збиљу, излије у облике и знакове чије је значење стално померало цивилизацијске разине и домете. Краја нема упознавању замршених и загонетних, али хармоничних, симетријски избалансираних и слободних, смислено отворених и аналитички неисцрпних токова кинеске калиграфије. Краја није било ни напорима, Ненада Бургића, да прониче у тајне те вештине и уметности, да нам њене кривудавае стазе развоја уобличи у развојна и сазнајна значења, помоћу којих ми стварно можемо боље разумети један свет и пут једне цивилизације и културе. У том смислу, Бургић је пружио могућност да пре него други, и верујем више него други, упрво ми у Краљеву, дознамо неке привлачности, тајне и вредности кинеске калиграфије.

Биће срећа за наш град, ако нам се јави и ако нам се врати више стваралаца, како из домена уметности и културе, тако и из области друштвених, природних, техничких наука, ако нам наши људи буду овде долазили са оваквим презентацијама збивања у свету. Разуме се, као и Бургић, желимо да се овамо враћају и други, обдарени и родољупци, на које Краљево чува сећања, јер су одавде, измеђ Ибра и Мораве, пошли у свет. Драга је то добродошлица свакоме ко Краљево чува у својој младалачкој успомени, ко је из њега понео побуду да се у ову средину врати, не само у физичком реалитету, као биће, већ својим делима, мислима и душом када стваралац радосно спаја успомену на свој крај са највећим постигнућем које достигнуе свету.

„СЛОВО“, изрдавањем књиге Ненада Бургића, пружа прилику читаоцу Краљева да буде међу првима, да пре свих добије ваљану књигу за своју библиотеку, школама да обогате своје књижнице и ученике, радозналима да се напајају дивљењем над настојањима умних и трагачких светова. То покреће на дела нове ствараоце, изазива посебна сазнања узбуђења, уз смислено сучавање са тајнама и дилемама egzистенције најближих људи. Но, то није само неки локални оквир ангажовања. Као и Бургићева књига, то је продор, учешће наше средине у културним преокупацијама читавог нашег народа и нашег језичког и изражајног подручја.

Кинеска калиграфија долази у наш свет извесне културне стагнације са нешто закашњења. Већ смо са столова наших најмлађих, са клупа наших школа и нашег света, подоста истиснули оно што смо називали „краснописом“, лепим писмом, естетиком писане комуникације, затамнили сјај људске, посебно наше мисли у дивној уобличености њеног израза и писма. Све ређе нас узбуди, пријатношћу и лепотом, стари спис већ древних нам делова, расцветан и улепшан калиграфијом нашег писма, декором ћирилице и старословенских писмена.

Патина већ тамном скрамом заклања калиграфију, словни декор, лепоту и минијатуре, старих српских мајстора из преписивачких центара и манастира, расутих као неугаслих културних средишта Балкана. Ве-ома брзо нам иде у суорет време које ће нам критички казати ваља ли то? Немиру савесли краја нема када нам неко и од гастрабајтера донесе само утиске о култу готских азбука, посебно немачке готице, чијим знаменкама и лепотом они и данас украшавају своја репрезентативна издања, пленећи пажњу својих савременика и изаивајући високо потшовање за непролазне вредности културе.

Надам се да ће Кинеска калиграфија у овом смислу бити и опомена, да ће изнад свега подстаћи буђење одређеног респекта и обзирности према делу и порукама наших негдашњих калиграфа, прецима наше скриптографије, према естетским вредностима и нашег, такође раскопног писма, са провереним и блиставим елементима пригодне форме и непоновљивог декора. Како би нас обрадовало да „СЛОВУ“ неко од, за сада незнатих аутора, ових година и из датих разлога, понуди и овакво дело, али са предметом ћириличног или рецимо српског украсног писма и раскопног ансамбла уметничке изражајности који га је пратио.

Нека ова књига буде подстицај за упознавање кинеске, али и аутентичније препознавање и стваралачко уобличавање наше културе, нека буде изазов за појаву и афирмацију нових дела и стваралаца у нашој средини а Ненаду Бургићу нека је ово само један од првих корака у његовом заносу истраживањем.